

Duhovno vodstvo u suvremenoj duhovnosti

Miljenko STOJIC

Sažetak

Moderno je vrijeme došlo u krizu. Mnogi prepoznaju da ga može spasiti samo duhovna snaga. Pitanje je sada koja i kakva duhovna snaga? Crkva ima zadaću dati zadovoljavajući odgovor. Duhovnost koja se stvara u njezinom okviru na nov način počinje vrednovati čovjeka koji traži duhovnog vođu i duhovno vodstvo. Autor ovoga članka analizira moderno duhovno vodstvo u tri njegove temeljne sastavnice: sadržaj, zadaća i metoda. Zaključak je da se i u ovo naše moderno vrijeme može spojiti kršćansko iskustvo vjere s iskustvom modernoga svijeta da bi se tako stvorio bolji svijet za obitavanje.

Uvod

Illuminizam je duboko označio naše vrijeme. Obćavao nam je razdoblje sreće koje će nastati kao posljedica velikog razvoja znanja, znanosti i tehnologije. Čovjek će tako napokon biti on sâm, oslobođen svih tlaćenja i otuđenja.¹

Ishod svega bilo je, na žalost, veliko razočarenje. Čovjek se, iako je napravio velike korake naprijed, ipak nije osjetio oslobođenim. Većini se činilo da je postao »zarobljeniji« nego ikada prije.

Čovječanstvo naravno da nije bilo zadovoljno takvim stanjem. Njegove duboke potrebe za autentičnošću, religioznošću, duhovnošću i slobodom nisu bile zadovoljene.² Zbog toga nastoji ponovno zadobiti svoju ugroženou duhovnost. Utječe se okultizmu, istočnjačkoj meditaciji, raznim religioznim pokretima. Duhovnost postaje temeljni izbor njegova bivovanja. Pojavljuju se razni učitelji, lideri, gurui s namjerom pomoći drugima pronaći pravi put.

Zbog svega toga u Katoličkoj crkvi dolazi do ponovnog otkrivanja uloge duhovnog vođe i duhovnog vodstva. Stoljećima se Crkva služila duhovnim vodstvom kao sredstvom pomoći kojom su vjernici pronalazili sami sebe i svoga Boga. No, sada se postavlja pitanje, kakvo bi to duhovno vodstvo trebalo biti u ovo naše današnje vrijeme? Koje su njegove najzna-

1 Usp. L. Goldmann, *L'illuminismo e la società moderna*, Einaudi, Torino 1967., str. 15.

2 Usp. S. de Fiore, »Spiritualità contemporanea«, *Nuovo dizionario di spiritualità contemporanea* (u nastavku NDS), uredio S. de Fiore i T. Goffi, Edizione Paoline, Roma 1985., str. 1517.

čajnije crte? Pokušat ću odgovoriti na to pitanje uzimajući u obzir sadržaj, zadaću i metodu duhovnog vodstva.

1. Sadržaj duhovnog vodstva

Nije lako odrediti sadržaj jednog tako širokog polja kao što je duhovno vodstvo. Držim da se glavna obilježja mogu dati u tri točke: konkretni čovjek, evanđeoske vrijednosti, Božji poticaj i ljudsko zalaganje.

1. 1. Konkretni čovjek

Duhovno vodstvo ne obraća se nekom apstraktnom čovjeku, nego čovjeku koji živi u određenim obiteljskim, duhovnim i kulturnim okolnostima. Nemamo li ovo pred očima velika je opasnost da će sve otići u pogrešnom smjeru. »Današnji čovjek koji je više nego ikada prije svjesniji samoga sebe, svoje uloge u Crkvi i u društvu, ne može a da se ne osloni na vođu koji bi mu pomogao odgovoriti na izazove vremena i kulture.«³

Kako nam svjedoči Sveto pismo (Post 1,27) čovjek je stvoren na sliku Božju. Kao takav ima svoje dostojanstvo i svoju vrijednost.⁴ Duhovni vođe moraju biti toga svjesni i u tom smislu postaviti duhovno vodstvo.⁵ Oni moraju pomoći svakom današnjem čovjeku da shvati i izbjegne određene ljudske situacije, savjetovati ga koji je put ispravniji i časniji. Čitavu ljudsku egzistenciju treba uzeti u obzir i dati joj pečat dostojan čovjeka.

Istina je da je svaki čovjek osoba,⁶ biće za sebe, ali on je istodobno društveno biće i živi u obitelji. Ta je obitelj gnijezdo gdje započinje prve korake u upoznavanju svijeta. Ako napravi pogrešne korake, čitav će njegov budući život biti upravljen u pogrešnom smjeru. Duhovno vodstvo trebalo bi pomoći svakom suvremenom čovjeku ispraviti njegove prve korake (ako ih je bilo), shvatiti ga i upraviti u pravom smjeru.

Postoje različite duhovnosti koje bi čovjeku željele nametnuti svoje osobne vrijednosti. Njihov utjecaj pokatkad može biti velik. Bez obzira na to gdje se nalazi, čovjek bi trebao razumjeti smisao duhovnih vrijednosti i pomiriti ih sa svojom duhovnošću. Nije riječ, dakle, o akademskom govoru o dalekim duhovnostima (budizam, afričke duhovnosti...), nego o duhovnostima koje su nam blizu (muslimani, pravoslavni, različite sekte...).

3 J. Sammut, *La direzione spirituale nella vita e nell'attività apostolica dei frati minori. Dottrina e prassi*, Edizioni »Antoniano«, Roma 1990., str. 273.

4 Usp. L. Borriello, G. della Croce, B. Secondin, *La spiritualità cristiana nell'età contemporanea*, Borla, Roma 1985., str. 332–344.

5 Usp. A. Mercatali — B. Giordani, *La direzione spirituale*, La scuola editrice — Brescia, Edizioni »Antoniano« — Roma, 1987., str. 20.

6 Usp. A. Mercatali, *La persona umana. Conoscenza e formazione*, Pontificia Università Urbaniana, Roma 1990., str. 20–22.

Suvremena kultura uvodi nas u polje različitih utjecaja. Kako pomoći čovjeku ostati vjeran svojoj osobnoj duhovnosti i istodobno biti potpuno čovjek svoga vremena? Svako ozbiljno duhovno vodstvo moralo bi na to dati zadovoljavajući odgovor.

1. 2. *Evandeoske vrijednosti*

Polazna točka za duhovno vodstvo jest njegovo utemeljenje na evandeoskim vrijednostima. One su korijen iz kojega proizilaze sve ostale vrijednosti. Duhovno vodstvo ima zadaću uskladiti evandeoske vrijednosti s ljudskom stvarnošću.⁷

Kršćanski se život odvija i razvija prema evandeoskom učenju. Bog je postao čovjekom da bi promijenio ljudski rod koji je bio ranjen u svome dostojanstvu i da bi ga učinio sposobnim odgovoriti na sve životne izazove. Riječi koje je on izrekao, životna načela koja je on navijestio, moraju nadahnjivati čovjeka, rasvijetliti njegov um. Krist postaje model koji pozivlje na življenje života u njegovoj punini. Čitavo čovjekovo biće preoblikuje se u »novog čovjeka«.

Svjetlo Evandjelja djeluje na svijet i mijenja čovjekovu svijest. Čovjek postaje sposoban shvatiti ono što Bog daje svijetu, sposoban odgovoriti molitvom na sve dobro što je Bog učinio.

Duhovno vodstvo pronalazi svoju puninu u evandeoskim vrijednostima. Iz ljudske sfere prelazi se u nebesku sferu. Ne samo da odgaja čovjeka, nego ga odgaja noseći ga Bogu.

1. 3. *Božji poticaj i ljudsko zalaganje*

Potrebno je da duhovno vodstvo uzme u obzir načine na koje se odnose čovjek i Bog između sebe. Tko preuzimlje poticaj?

U Svetom pismu nalazimo odgovor što bi duhovno vodstvo uvijek trebalo imati pred očima. Bog je onaj koji preuzima poticaj, te ga čovjek može upoznati samo ako mu se on objavi. Jahve se objavljuje korak po korak, a to objavljivanje uvijek je povezano sa spasiteljskim naumom. »Vrhunac spasenja doseže se u Isusu Kristu, a postignuće toga jest da će nam u njemu biti dana punina Božjeg spoznanja.«⁸

Taj Božji poticaj poziv je na svetost. Čovjek bi trebao ispuniti volju Božju. Ako je ispuni, on će kao čovjek biti potpuno ostvaren.

Bog nam je dao svoga sina koji nas uči kako čuti Oca i kako mu odgovoriti. Krist mijenja povijest i čini je dostojnom življenja.

Stanje u kojemu se sve ovo odvija jest ljubav. Bog nas je stvorio iz ljubavi i na taj nas način nosi naprijed.

7 Usp. C. A. Bernard, *L'aiuto spirituale personale*, Editrice Rogate, Roma 1985., str. 21.

8 C. A. Bernard, *Teologia spirituale*, Edizioni Paoline, Roma 1983., str. 32.

Čovjek bi trebao odgovoriti, založiti se. Duhovno vodstvo bi ga trebalo poučiti kako se staviti i ostati u doticaju s Bogom. Čovjek osobno mora preuzeti ono što mu se predlaže. Postane li uistinu svjestan Božjeg poticaja, postat će svet.

2. Zadaća duhovnog vodstva

Današnji se svijet u mnogo čemu razlikuje od svijeta od jučer. Čovječanstvo zanimaju druge stvari i gleda kako izbjeći boli i strahu. Budući da duhovno vodstvo mora u razmatranje uzeti konkretnog čovjeka, ono je promijenilo svoje naučavanje i svoju praksu. Danas se naglašava da duhovno vodstvo mora biti vodstvo »koje vodi osobu u potpuno ispunjenje same sebe, svoga poziva, pomaže joj u napredovanju putem osobne svestosti i u evanđeoskom savršenstvu«.

2. 1. Oblikovati i posvetiti

Uzevši kao zadaću oblikovati i posvetiti čovjeka, duhovno vodstvo odgovara onome što čini Duh Sveti. On, naime, vodi čovjeka prema njegovoj punini.

Duhovno vodstvo želi od čovjeka napraviti pravog kršćanina, a od kršćanina sveca. Ističe se, dakle, usklađen razvoj.

Kada netko postane dobar kršćanin to nije važno samo za njega, nego je važno za čitavu crkvenu zajednicu. On postaje zrela osoba, spremna prihvatiti poruku Kristovu i dati dobar plod. A najveći je plod svetost.¹⁰

U čovjeku se, dakle, mora povećati nutarnje svjetlo, tako da može bolje shvatiti sebe i Božji nacrt s njim. Stupanj života s Kristom do kojega se stiglo, uvećava se uz pomoć sakramenata. Vrhunac je Euharistija, kao što to upozoruje i Drugi vatikanski koncili (PO 5).

Sabor inače mnogo govori o karizmama. Shvatilo se da Duh Sveti ima veliku ulogu u životu Crkve. Dobar duhovni vođa pomoći će onome koga vodi da bolje shvati osobnu karizmu. Svaka karizma je data ne za osobnu uporabu, nego za izgrađivanje Božje Crkve. Dok ih vrši, čovjek se istodobno posvećuje.

2. 2. Razlikovanje duhova

Kada se govori o razlikovanju duhova, onda se pod tim razumijeva pozorno promatranje poticaja i motivacije koji čovjeka vode u izvršenje određenog izbora. Razlikovanje duhova pomaže u rastu duhovnog života.

9 J. Sammut, *La direzione spirituale*, str. 272.

10 Usp. A. Mercatali — B. Secondin, *La direzione spirituale*, str. 19–20.

Kršćanin postaje sposoban shvatiti ono što mu kaže Duh Sveti. Sv. Pavao kaže: »Sve provjeravajte, što je dobro, zadržavajte« (1 Sol 5,20–21).

Razlikovanje duhova može biti individualno i zajedničko. Iako su odjeljeni, ne može se reći da su različiti.

2. 2. 1. Individualno razlikovanje

Svaki je čovjek osoba, biće za sebe. Nemoguće je da postoje dvojica jednakih ljudi. Iz ovoga proizilazi da svaki čovjek stječe iskustvo svijeta i Boga na svoj osobni način.

U svom nastojanju živjeti s Bogom, čovjek izvršava osobno razlikovanje duhova.¹¹ Shvaća što mu Bog kaže i kako u svom osobnom životu treba slijediti Božje nacрте s njim (usp. 1 Iv 3, 18–20). Razlikovanje duhova vodi ga prema još dubljoj vjeri i prema nadvladavanju zatvorenosti pred Bogom.

Sve to nije samo odluka, nego je proces. Za vrijeme tog procesa stječe se iskustvo utjehe i napuštenosti.¹² Iz takvog iskustva čovjek bi trebao biti sposoban izvući obogaćenje.

Vrlo je važno za čovjekovo individualno razlikovanje da bude sposoban shvaćati duhove.¹³ Mnogo puta misli koje izgledaju dobre uvelike štete duhovnom životu. To je zato što postoje zli duhovi koji nas nastoje prevariti. Razlikovanjem duhova čovjek se oslobađa njihova zavodjenja i približuje se Božjem glasu.

2. 2. 2. Zajedničko razlikovanje

Kao što djeluje u pojedincu, Bog djeluje i u zajednici. Ona je sastavljena od osoba koje imaju određeni zajednički nacrt života.

Dva su glavna trenutka kada dolazi do zajedničkog razlikovanja duhova. Prvi je kada članovi zajednice ocjenjuju prikladnost novog člana zajednice, a drugi kada se čini da samoj zajednici izmiče njezin cilj.¹⁴

Duhovni vođa koji djeluje u zajednici dužan je pomoći u tom razlikovanju. On je osoba koja dolazi »izvana« i zbog toga može s većom lakoćom vidjeti kako treba biti vođena zajednica.

Da bi mogao sudjelovati u zajedničkom razlikovanju, svaki član zajednice najprije mora imati iskustvo osobnog razlikovanja. Pretpostavivši da je to tako, zajednica traži Božju volju. To traženje treba započeti s molitvom. Pomoću nje dozrijet će mišljenje svakoga člana o koracima koje tre-

11 A. Baruffo, »Discernimento«, *NDS*, str. 424.

12 Usp. A. Baruffo, »Discernimento«, *NDS*, 425.

13 Usp. L. M. Mendizabal, *La direzione spirituale. Teoria e pratica*, Edizioni Dehoniane, Bologna 1990., str. 199–277.

14 Usp. A. Baruffo, »Discernimento«, str. 428.

ba poduzeti. Nakon što svatko izrazi svoje osobno mišljenje, donosi se zajednička odluka.

2. 3. *Izgrađivanje slobode i samostalnosti*

Današnji je čovjek počesto pritisnut i bačen u stranu. Struktura i institucije, obitelj i Crkva ne razumiju ga uvijek i on se zbog toga osjeća sâm i napušten. Duhovno vodstvo ima zadaću pomoći mu pronaći samoga sebe i otvoriti se Bogu.¹⁵

Jedan od prvih koraka duhovnog vođe glede osobe koju vodi jest dovesti je do istraživanja same sebe, do prihvaćanja svoga života, svoje egzistencije. Na taj način ona postaje sposobna suočiti se s poteškoćama koje je okružuju i riješiti ih. Ona tada odbacuje sve ono što priječi njezinu osobnu slobodu i počinje živjeti slobodna u svojoj dubini.

Duhovni vođa mora cijeliti čovjekovu slobodu, mora promicati sav opseg te slobode. On se tada mora upeti da u prvi plan ne stavi sebe, nego osobu onoga koga vodi. Poučiti će ga da je on jedincata i neponovljiva osobnost. Predstaviti će mu vrijednosti prema kojima bi trebao ići, ali mu nikada neće dati jedini nacrt prema kojemu bi trebao postupati. Onaj koji je vođen mora sam shvatiti svoju egzistenciju i sam mora proputovati svojim putom.

Čovjek slobodan u sebi postaje zreo čovjek. Zna da je »netko« i zbog toga vrijedan i djelotvoran. Nema više straha sâm preuzeti poticaj. Autonomno reagira i može se izraziti, može govoriti o bilo kojemu mišljenju ili stanju duše. Oživotvoruje se, dakle, kao osoba.

3. *Metoda duhovnog vodstva*

Naše ljudske znanosti mogu nam mnogo toga reći o duhovnom vodstvu. Da bi se bilo dobrim duhovnim vođom, treba mnogotoga poznavati. Ponajprije treba poznavati psihopedagogiju, sociologiju, te psihoterapiju. Istodobno ne smije se ispustiti iz vida da je u čovjeku prisutna nadnaravna dimenzija. Duhovno se vodstvo, dakle, služi naravnim i nadnaravnim sredstvima.

Najprije razmotrimo izbliza naravna sredstva budući da su ona jedna vrsta uvoda u nadnaravna.

15 Usp. A. Mercatali — B. Secondin, *La direzione spirituale*, str. 202–211.

3. 1. Naravna sredstva

Ta se sredstva temelje na doprinosima znanosti o spoznanju čovjekovih dubina. Polazi se s područja ljudskosti, ali kad duhovni vođa rabi te spoznaje, on ima svrhu približiti čovjeka Bogu. Ta su sredstva dijalog i savjet, kao i »transfer«.

3. 1. 1. Dijalog i savjet

Osoba koja se obraća duhovnom vođi nije zbir problema koje bi trebalo riješiti. Ona je ljudsko biće koje se obraća drugom ljudskom biću, sugovornik koji traži drugog sugovornika.¹⁶

Dijalog i savjet odvijaju se u »izravnom« i »neizravnom« vodstvu.¹⁷ Svaka od tih metoda ima svojih pozitivnih i svojih negativnih strana.

Izravno vodstvo je intervent kojim duhovni vođa provodi svoju ulogu na izravan i autoritativan način. On je onaj koji više govori. Osoba koja je zatražila duhovno vodstvo jest osoba koja više sluša. Danas se ta metoda manje rabi nego nekada. U sebi nosi opasnost da se ne uzme u obzir pozitivno shvaćanje o čovjeku koje nam današnja humanistička filozofija predlaže. No, ta metoda donosi dobre plodove kada se osoba koja je zatražila duhovno vodstvo nalazi u *krhk*om psihičkom stanju.

Neizravno vodstvo ima svoje temelje u razmišljanjima američkog psihoterapeuta C. R. Rogersa. Tridesetih godina on je započeo s tzv. »Client-centered-therapy«. Klijent je onaj koji počinje i razvija dijalog. Terapeut je onaj koji ima zadaću olakšati klijentu izreći se, pomoći mu stvoriti i preuzeti osobnu odluku. Drugi je korak terapeuta prereći ono što je klijent rekao.

Određen broj protestantskih pastora i katoličkih svećenika, Rogersovih učenika, složili su se u mišljenju da bi ta teorija mogla biti primjenjiva u njihovom pastoralnom radu. Tako je započeo »Pastoral counseling« koji se vrlo brzo raširio po čitavoj Europi.

U neizravnom vodstvu je pozitivna činjenica da se čovjek pokušava uzeti u pozitivnom smislu. No, s druge strane, postoji opasnost da dođe do »blokiranja« dijaloga.

R. Carkuff je onaj koji je napravio raščlambu tijekom razgovora, ali je istodobno odveć tehnicizirao tu metodu.

Iz maloprije navedenog moglo bi se činiti da se izravno i neizravno vodstvo u duhovnom vodstvu uzajamno isključuju. Ne! Te bi se metode morale rabiti zajedno, ovisno o okolnostima.

16 Usp. C. A. Bernard, *L'aiuto spirituale personale*, str. 62.

17 Usp. A. Mercatali — B. Giordani, *La direzione spirituale*, str. 254–284.

3. 1. 2. *Transfer*

Transfer je posve psihološki pojam. Kad ga se rabi u duhovnom vodstvu, pomaže nam razumjeti što se događa na osjećajnom polju između duhovnog vođe i osobe koja je vođena.

U psihoanalizi transfer je »stav i ponašanje pacijenta koji nesvjesno pokušava u psihoanalitičaru uspostaviti i oživjeti situaciju iz djetinjeg razdoblja prepunu emocija; ona je takvom postala zbog toga što je bila izvor velikog zadovoljstva ili zbog toga što je bila izvor velike frustracije«. ¹⁸

Ovisno o pozitivnim ili negativnim emocijama koje je klijent imao govori se o pozitivnom ili o negativnom transferu. Terapeut postaje reinkarnacija osobe, događaja koji je imao duboki, odlučujući i neodoljiv utjecaj na klijenta.

S druge strane, može se govoriti i o transferu koji terapeut vrši u odnosu prema klijentu. Taj se transfer zove »kontratransfer«.

U duhovnom vodstvu ulogu terapeuta preuzima duhovni vođa, a ulogu klijenta preuzimlje osoba koja traži vodstvo. Transfer preuzima iste crte. Duhovni vođa mora biti sposoban prepoznati ga i prema tome uskladiti svoje ponašanje. Na taj način neće doći do neželjene konfuzije.

3. 2. *Nadnaravna sredstva*

Duhovno vodstvo nije samo psihološka, nego je ponajviše crkvena i teološka činjenica. U duhovnom vodstvu čovjek traži Boga, i da bi to postigao, rabi sredstva koja mu je sam Bog dao: molitva i sakramentalni život. To su najbolja sredstva duhovnog vodstva čovjekovu praćenju na njegovu putu vjere.

3. 2. 1. *Molitva*

Bilo bi potpuno pogrešno kada bi čovjek za svoj duhovni život rabio samo prirodna sredstva. Ostao bi tada uvijek zatvoren u granice svoga duha stječući iskustvo da je sve prolazno i krhko.

Molitva pomaže čovjeku izići iz samoga sebe. U njoj on susreće drugačiju dimenziju života i pronalazi da u toj dimenziji može pronaći svoje pravo biće. Prepoznaje se kao čovjek, prepoznavajući istodobno drugoga.

Duhovni vođa onome koga vodi predlaže tu metodu da bi porasla njegova osobnost, njegov duhovni život. Poučava ga kako je rabiti u svakome trenutku svoga života, kada je radostan i bez problema ili kada je žalostan i ne zna kako dalje ići naprijed. Razumijeva se da i duhovni vođa treba

18 G. Pianazzi, »Transfert«, *Dizionario enciclopedico di spiritualità* (u nastavku DES), uredio E. Ancilli, 3 vol., Città Nuova, Roma 1990., III, str. 2536.

biti otvoren molitvi. Ako to nije, može se dogoditi da još više odvoji od Boga onoga koga vodi.

Napredovanje u molitvi je polagano; pokatkad teško, puno tajni. U molitvi je svaki čovjek pred Bogom jednak (usp. Rim 2,11). Neće se dogoditi da bilo tko bude odbačen. Svatko je pozvan primiti ljubav Božju i ostati u njoj.

U molitvi čovjek stječe iskustvo žive vjere u osobnoga Boga. Takav Bog nije apstraktan. On ima svoje lice i svoju osobnost. Objavljuje nam se kao bogat i pun života. Čovjek prepoznaje da je Bog uistinu prisutan u ovome svijetu. Osjeća ga kao nekoga blizog, kao onoga koga u jednom smislu možeš dodirnuti, doći mu u susret, slušati ga. Bog nikada neće ostati gluh na našu molitvu, uvijek će je saslušati.¹⁹

Moglo bi se govoriti o raznim metodama molitve. Naznačimo samo da ona može biti zajednička i osobna. Iako su međusobom različite, ipak ne mogu biti jedna bez druge. Obje nas, naime, vode prema istom cilju.

Duhovno vodstvo u molitvi razotkriva svoj dragocjeni doprinos. Učeći čovjeka moliti, uči ga živjeti. Čovjek postaje sposoban suočiti se sa svojim problemima i riješiti ih na pozitivan način. Jednostavno rečeno, ispunja se Bogom (usp. Ef 3,16–19).

3. 2. 2. *Sakramentalni život*

Duhovni vođa za vrijeme duhovnog vodstva onome koga vodi razotkriva Kristov misterij. Uči ga ponašati se pred Kristom poput učenika znajući da uvijek ima i treba nešto novo naučiti. Krist je Učitelj, jedini i pravi. Čovjeku za njegovo posvećivanje dao je sakramente.

Služeći se sredstvima sakramentalnog života, čovjek otkriva umnožavanje svoga životnog odnosa s Isusom. Sakramenti ga ujedinjuju s patničkim i proslavljenim Kristom. Ulazi u potpunu intimnost s Kristom.

Sakramenti su točka susreta čovjeka s Bogom. Bog daje svoju riječ, čovjek mu odgovara s Kristom u zajedništvu vjere.²⁰ U kulturnom ambijentu na konkretan način sakramenti navješćuju riječ Kristovu. Svaki od njih vodi do Krista, izvora života koji nam se daje u sakramentima.

Vrhunac svih sakramenata je Euharistija. U njoj se dovršuje djelo milosti. Hvalimo Oca preko Krista u Duhu Svetomu. Navješta nam se spasi- teljska poruka i mi postajemo suradnici Kristovi. Daje nam se poslanje biti vjesnici mira, pomirenja i spasenja.

Duhovni vođa koji je onoga koga vodi naučio živjeti sakramentalni život, može reći da je izvršio svoju zadaću.

19 Usp. B. Häring, »Preghiera«, NDS uredio S. de Fiores i T. Goffi, Edizioni Paoline, Roma 1985., str 1261.

20 Usp. B. Häring, »Preghiera«, str. 1268.

Zaključak

Drugi vatikanski sabor označio je veliku prekretnicu u Crkvi. Spoznalo se da Crkva u suvremenom svijetu ima veliku i nezamjenjivu ulogu. Da bi Crkva mogla ispuniti tu zadaću, potrebno je da se otvori, a ne zatvori, događajima oko sebe.

Duhovnost koja se ovim događajem u Crkvi počela oblikovati jest duhovnost koja nastoji cijeliti čovjeka, dostojanstvo njegove osobe. Takva duhovnost ima pred očima da je čovjek neodvojiv od događaja koji se zbivaju oko njega. Pravilno »prerađujući« u sebi te događaje sudjeluje u povijesti spasenja. Na ovom svijetu, počesto punom muka, treba biti izgrađeno zdravo ljudsko društvo. Oznaka mu je da ono treba pomoći čovjeku živjeti na ovom svijetu, ali istodobno upućujući ga prema Bogu od kojega je došao i kojemu ide.

Svi oni koji vjeruju u Boga nazvani su »narod Božji«. Odatle proizlazi da je vjernička zajednica zapravo sastavljena od onih koje nazivamo »laicima«. Duhovnost, dakle, ne stvaraju više samo elitni staleži u Crkvi: monasi i monahinje, svećenici, redovnici i redovnice, ... nego je stvaraju svi vjernici koji u povijesnim mijenama traže Boga i tako sebi ustrajno pripremaju put za drugi, bolji svijet.

Današnje duhovno vodstvo stoga ima zadaću pripomoći vjernicima ići prema novom obliku ljudskog življenja. Ono treba pripomoći čovjeku današnjice živjeti sintezu tradicionalnog iskustva istine i nutarnjeg svijeta, te iskustvo traženja, kreativnosti, nade na svagdašnjim putovima.

SPIRITUAL GUIDANCE IN MODERN SPIRITUALITY

Miljenko STOJIĆ

Summary

Modern times are in a crisis. Many are aware that they can only be saved by spiritual strength. The question in which and what kind of spiritual strength? It is the duty of the Church to provide a satisfactory answer. Spirituality created within the Church starts evaluating man seeking a spiritual guide and spiritual guidance in a new way. The author of the article presents an analysis of modern spiritual guidance under these three headings: content, aim, and method. He draws the conclusion that in our modern times it is quite possible to combine the Christian experience of religion with the experience of the modern world in order to provide a better world in which to live.